

Ўзбекистон

adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬЯТИ Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan e-mail: uzas@b2c.uz 2013-yil 11-yanvar • №2 (4193)

ОНАГА АТАЛГАН СОВФА

Бутун юртимиз тинч, мамлакатмиз обод. Бунинг боиси, бир томондан, бағрикен ҳалқимизнинг бувёдкорлик салоҳиги бўлса, иккинчи томондан, мард ва ботир ўғлонларимиз мамлакат чегараларини кечаша кувудз ҳушёрлик билан қўриглаётганида, уларнинг чинакам ватанпарварлигиадир.

Бугун биз ўғлонларимизнинг миллӣ армиямиз сафида йигитлик бурчини адо этаёттанидан гууруланимиз. Чунки миллӣ армиямизда фарзандларимиз ҳар томонлама етук, маънавий баркамол офицер ва сержантлар билан бир сафда хизмат қилишади. Кўнглимиз тўқ. Шу дамда акалариминг хизматга қандай жўнагани хаёлимдан ўтди.

Ўша ўйли уч нафар акамни бирин-сирин хизматга чакириши. Нодир акам вилоят ҳарбий комиссариатига кетгача, онамнинг ҳаловати йўқолди. Шом пайти эшикдан кирил келган акамнинг "Эртага соат 12 да жўнайман", деган гапини эшигдан ранги бўздай оқариб титрай бошлади. Ўша куни туни

мен ҳовлида кўринмай қолган онамни қидира бошладим. Ҳовли четидаги омборнинг бир бурчагида рўмолини юзига босиб йиглаб ўтирган экан. Онамга нима деб далда беришни билмай дадамни чакридим. Дадам табиатан оғир-босик, меҳрибон эди. Ўша паллада ҳамма билан шод-хуррам сухбат куриб ўтиргани билан кўзлари маъюс тортиб қолган, овозида

Ватан учун яшаллик!

титоқ бор эди. Онамнинг ёнида ўзини хотиржам, ҳурсанд кишидек тутарди:

— Ие, Зулфияхон, ўн иккита бола түғиб тарбия қулаётган половон хотиним бор деб қувониб юрсам, бу нимаси? Одамлар нима дейди? Алномишдек ўғилларни ўйга қамаб олиб ўтирасизми? Йигит кишининг номига доф тушмайдими? Акам урушга

билан мижжа қоқмадик. Тонг саҳарда туриб ёғли кулча ёғлан онамнинг кўзлари кизарип кетган, бирортамиз билан гаплашмасди. Қариндош-уруг, кўникушни, акамнинг жўралари билан лиқ тўла ҳовлида куғи, асқиға, сұхбатлар авжга чиқарди, катта қозонда ош дамланди. Ҳамма ўзи билан ўзи овора,

кетаётган кунда онам "Ой бориб, омон кел, болам", деб кулиб кузатгани ҳаммамизга ибрат, акамга эса кувват бўлганди. Юртага келган тўй, хизматга бориб йигитлик бурчини ўтаб қайтишнинг нимаси ёмон, нимага йигисиги қилиб ўтирибисиз. Қулиб кузатинг, багринизга босиб, дуо қилиб кузатинг. Юрт кўради, эл таниди, мусоғирилдида одамда инсоннлилк хисси камол топлади. Ўғилларимиз тоғни урса талқон қилгудек йигитлар. Айниқса, Нодиржон тишида арқон тишилаб машина юргизла оладиган, елкасига тўртта ака-уасини ўтқазиб олиб, майдонда Андикон полкасига ўйнаб берадиган паҳлавон-ку! Одамларнинг нимжон, иккى пакир сувни бемалол кўтара олмайдиган ўғилларини ҳам армияга олиб кетишиди. Қозондаги ош-овқат ўрнига заҳар тортасизми.. Туринг, бардам бўлинг! Яхши ният қилинг, кўн ўшпардан худо арасасин! Тайёргарлик кўринг, сизлар ҳам кузаттани борасизлар!

Давоми иккинчи саҳифада.

14 ЯНВАР — Ватан ҳимоячилари куни

Маънавият ва жасорат — кўшқанот.

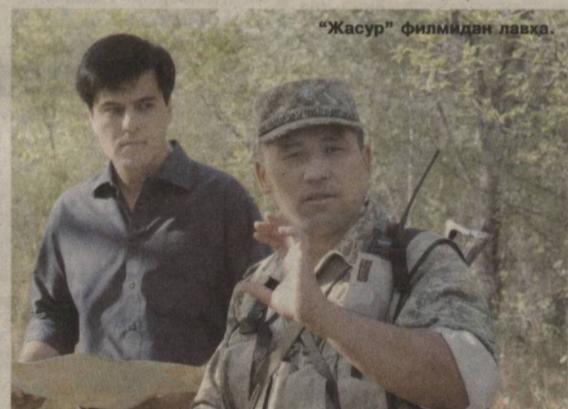
ЭКРАНДА ЖАСУР ЎҒЛОНАЛАР

Келажагимиз эгалари бўлган ёшларнинг қалбида она-Ватанга муҳаббат, бурчга садоқат туйғуларини шакллантиришда кино санъатининг ўрни бекиёс. Айниқса, ёшлар орасида кино асарларини томоша қилишга иштиёқ куччалигини инобатга оладиган бўлсан, ўқув даргоҳларинда тарбиявий аҳамияти юксак шундай фильмлар намойниш этилаётгани айни муддаодир.

"Муқаддас бурч" ва "Жасур" фильмлари ҳақида гап боргандан, коллежда ўқиётган ўғлимдан ҳам, лицейда сабоқ олаётган кизимдан ҳам бир хил жавобни эшишиб, ҳурсанд бўлдим: "Биз бу фильмларни катта иштиёқ билан кўрганимиз. Иккаласи ҳам ажойиб фильмлар..."

"Ўзбеккино" миллӣ агентлиги буюртмаси асосида яратилган "Сардор-1", "Сардор-2", "Муқаддас бурч", "Жасур" фильмлари ёшларда Ватан ҳимоячиси бўлишига иштиёқни кучайтириши шубҳасиз. 2011 йили "Ўзбеккино" томонидан ҳарбий-ватанпарварлик мавзусига

багишиланган бадиий ва ҳужжатли фильмлар адабий сценарийлари учун танлов ҳозир килинган эди. Ўтган йили Ватан ҳимоячилари куни афасида "Муқаддас бурч" фильм катта экранга чиқди. Режиссёrlар Ҳилол Насимов ва Шавкат Махбутов томонидан "Ватан" киностудиясида тасвирга олинган мазкур фильмда миллӣ армиямизнинг кечаги куни, бугуни ва келажаги ҳақида ҳикоя қилинган бадиий

марду майдон аскарларнинг жонлиқиёфаси акс этирилган.

Тан олиш керакки, 2000 йилга қадар ўзбек кинематографиясида ҳарбийлар ҳайтига багишиланган бадиий фильмлар деярли йўқ эди. Ана шу кемтиклини биринчилардан бўлиб режиссёр Шавкат Маҳбубов тўлдиришга ҳаракат килди. "Сардор-1" ва "Сардор-2" фильмларига мантиқий давоми сифатидаги суратга олинган мазкур картина танкчилар ҳарбий билим юртининг ўқитувчи капитан Ўқтам Фозиев образи гавдалантирилган. У фаолиятини ҳаркадаги ҳарбий қисмда давом этиришга қарор қиласи ва бир пайтлар отаси хизмат килган ҳарбий қисмда иш бошлайди

Ўзининг талабчалигига, аскарларга ғамхўрлиги билан этибормага тушади. Оддий аскар Айнвар Камолов кийин вазиятга тушиб колганида унга ёрдам кўлини чўзуб, тўғри йўлга бошлайди...

Давоми бешинчи саҳифада.

КАМОЛОТ ПИПЛАПОЯСИДА

Нуридин Исаев тасвирий санъат оламига ўзига хос ёрқин асарлари билан кириб келган ўш рассомлардан бири. У болалигига бўш вағтини отасининг устахонасида ўтказарди.

"Тахминан 5-6 ёшларимда дадамни майбўёқка ботириб олиб чизишни "давом этириардим". Буни кўрган дадам жилмайиб: "Ўғлим, сенга майбўёқ билан ишлагаша ҳали эрта, катта бўлсанг, ўзим ўргатаман", — дер эди. Дадам сал чалғиса, дарҳол мўйқалам-

Илқ қадам

ни майбўёқка ишлаган илк асаримни 14 ўшиmdа чизганиманд.

Мактабни тутаган Н.Исаев пойтахтимиздаги Республика рассомлик коллежига ўқиётган кирди ва таникли рассом ҳамда педагог Ҳаким Мирзаҳамедов устахонасида, дастгоҳи рангтасвир бўлимида таълим олди. Бўлажак рассом бу ерда ранглар ўйнугани, композицияда тартибли тузилиш, перспектива каби рангтасвирининг нозиги жihatларини ўрганди. Кўплаб хомаки чизмалар, табигат кўйнида сурат ишлагашар ўз натижасини бера бошлади. Аста-секин ҳаваскор рассомдан ўз касбини севувчи профессионал мўйқалам устаси шаклланиб борди.

Давоми бешинчи саҳифада.

Ватан озодлиги, унинг дахлсизлиги энг олий қадрият. Бу йўлда хизмат қилиб, бурчини сиддикидан адо этаётган юрт ҳимоячиларининг образи кино ихлосмандларини бефарқ қолдирилмаслиги аниқ. Пойтахтимиздаги Киноинститут уйида мамлакатимиз чегараларни ҳимоя қилаётган бохонга ходимларининг жасорати, фидойлигига багишиланган "Матонат" филмининг тақдимоти бўлиб ўтди.

— Ватанпарварлик мавзуда бадиий савиаси юқори фильм суратга олиш учун катта тайёрларни кўриди. Бу борада ижодий жамоамизга "Остона", "18 квадрат", "Муқаддас бурч", "Жасур" каби фильмларининг таҳжриси кўл келди. Фильмда имкон қадар юзаки саҳнадардан қочиб, қаҳрамонларнинг ички кечинмаларини самимий кўринишда очиб беришиб ҳаракат қилинди.

Соҳа мутахассислари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирокида ўтган тадбирда янги филминг мухокамаси ҳам ташкил этилди. Унда йигилганлар фильм ижодкорлари билан учрашиб, ўзларни кизиқтирган саволларга жавоб олиш имонига эга бўлишиди. Шунингдек, мухокама давомида "Ўзбеккино" миллӣ агентлиги томонидан яқунланган йилда амалга оширилган лойиҳалар, тақдимоти тайёрланаётган янги картиналар ҳақида маълумот берилди.

ИЖОД САРОЙИДА БАЙРАМ

"Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси ҳомийлигига Ёшлар ижод саройида катта янги йил концерт дастури ташкил этилиб, балалар орасида кўргазма-танлов ўтказилиди. "Колибри" болалар ижодий студијаси (раҳбар Ольга Янкова) билан ҳамкорликда анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган мазкур тадбир харшили жажши иштедодлар байрамига айтаниб кетади.

Айнан мазкур ижод уйида "Колибри" Артибюро ташаббуси билан ҳар йили янги йил учун тайёрланган открытиялар танлови голиблати тақдирланади. Бу йил ёш стилистлар ва визажистларнинг "Grazy New Year"

фототанлови ҳам ўтказилди. Янги йил суратлари кўргазмаси эса санъат останасига илк қадам кўйётган болалар учун синов майдони бўлди. Айниқса, саккиз ёшли Илҳом Абдухоликов, Мадина Мадаминова, тўққиз ёшли Шодиёр Жўрбаев, етти ёшли Эъзоза Абдужабборова чизган киш манзаралари факат тағиншошларига эмас, катталарга ҳам завъ башишиди.

Тадбир дастурида Корробо ва Корқизнинг, ёш актёrlар ва моделларнинг чиқишлиари, "Жемчужина" ансамблининг рақслари йигилганларга завъ-шавк улашиди.

Муҳаммаджон РЎЗИМАТОВ

"СЕХРЛИ ҚАЛПОҚЧА"

Мамлакатимизда болалар киносини ривожлантириш, соҳага янги технологияларни жалб этиш борасида изланишлар давом этмоқда. Кувонарли жиҳати, бу йўналишида ўш кино усталири ҳам самарали ижод қилаётir. "Ўзбеккино" миллӣ агентлиги буюртмаси асосида суратга олинган "Сехрли қалпокча" фильмни янги йил байрами арасидаги жажши санъат ихлосмандлари учун ўзига хос совга бўлди.

Умидли ижодкорлар Нозим Жумаев ҳамда Сарвар Каримов режиссёrlигидаги суратга олинган янги фильм "Ўзбекистон" ҳалқ ёзувчилиги Худойберди Тўхтабоевнинг "Сарик, девни миниб" романси асосида яратилган. Фильмда романинг бош қаҳрамони Ҳошимжон бошдан кечирадиган саргузашларни ҳақида ўзиртилиб, унда ўшларни ҳалоллик, меҳнатсеварликка чорлаш, илмни қадрлаш, ғояларни илгари сурилган. Картинани яратиш жараёндидан замонавий технологиялар, жумладан компютер графикасидан унумли фойдаланилган.

— Ёш ижодкорларга тўлиқ метражли фильмни суратга олиш ишончи топширилганни айни муддао бўлди, — дейди режиссёр Аюб Шаҳобиддинов. — Негаки, ўшлар ўз тенгдошларининг дунё-карашини, уларнинг ўй-фиркаларини яхши тушунишади. Айниқса, фильмда кўлланган либослар, мусиқа, ўзига хос тасвирий ёним "Сехрли қалпокча" филмини нафақат болалар, балки катта ўшдаги мухлислар ҳам бирдек қизиқиш билан томоша қилишига ишонаман.

Моҳинур БЎРИЕВА, Паризода ФАФУРОВА

БИЛДИРИШ

Шу йилнинг 16 январ, чорчашбон куни соат 15.00 да Ўзбекистон йўзувчилар уюшмасида "Онажоним — шеъринг" тўғтарагининг нафотатдаги машзулути бўлади. Машзулуот донрасида Ўзбекистон ҳалқ ёзувчилар уюшмаси ҳамда "Камолот" ЙИХ ҳамкорлигидан чон этилаган "Оила — менинг кутугу боғи" номли ўшлар беъзининг тақдимоти ўтказилади.

Барча ўзбекистонлар тақиғ этилади.

Манзиз: "Ўзбекистон" кўчаси, 16 «а» уй, б- дават.

Ёзувчилар уюшмаси.

Болалигимдан сарышталини ёқтираман...

Бугун ўйлаб кўрсам, чинакам сарышталик ободлик билан, ободлик эса озодлик билан боғлиқ экан.

Йўқ, чиндан шундай. Озодликсиз ободлик йўқ. Бўлса ҳам бундай ободлик ташқарида қолади, ичкарини — кўнгилни яйратиб, яшнатмайди. Ки, инсон ва миллат тафаккури тушовлаардан ва унинг захмидан чинакамига озод бўлмас экан, ҳақиқий ободлик ҳақида хаёл сурин ҳам мумкин эмас.

Болалигимдан сарышталини ёқтираман...

Эсимда, 90-йилларнинг аввали эди. Хориждан келган меҳмон билан водийга бориб кела-диган бўлди. Тонг отмай йўгла тушиб, шом тушар-тушмас ишишимизни битирдик. Шунча тақлиф қилганимга қарамай, меҳмон ота-онамнинг уйига бориша кўнмади, кутилмаганда уларни ташвишига кўймайлик деди, чамаси. Колаверса, у ерга бориб келиш учун яна қарий 120 км. йўл босишимизга тўғри келарди. Ноиҳо водий вилоятларининг боз шаҳарларидан бир кечалик кўнимгоҳ — меҳмонхона кидирди. Бир нечта-сига мурожаат ҳам қилдик. Аммо не ёзики, уларнинг биронтаси меҳмонимизга манзур келмади. Йўқ, меҳмон кўлни союқ сувга урмайдиган тегманозиклардан эмасди. Ҳамма гап шундаки, меҳмонхоналарнинг шароити кишини ўзига жалб киливчи эмас, аксинча, ўзидан қувиви салувчи эди. У ердаги умумий манзара — хизмат даражасининг ўта настлиги, синган мебель, яйтилган, доф-дуг теккан пардаю чойшаб, хоналардан келаетган ёқимизсиз ҳуд...

Буларнинг бари меҳмонимизга кўшиб мени ҳам кўчага жайдадолган эди. Мен изза бўлган-дим...

Биз таксига ўтириб, яна изими-зига қайтандик ўшанда...

Ўшанда...

Бугун-чи?

Бугун ахвол тамомила ўзагча: бугун дунёнинг истаган жойидан энг кўнгли нозик меҳмонни, олиб келинг, нафакат катта шаҳарларнинг санамлини тоғу-кенту Самирканда, Бухоро-Хивада, балки барча вилоятлар ва ҳатто туманларнинг марказларидан дунён андозаларига кўра замонавий услубда курилган ва жихозланган меҳмонхоналарни топа оласиз. Бир қарашда бу ёкисизга галал туюлиши мумкин. Лекин таъқос замиридаги тафовутда олам-олам маъно бор, деб ўйлайман мен: кейинги йигирма йил мобайнида халқимиз босиб ўтган захматли ва айни дамда шарафли йўл, унинг шу йўл бағрига сочилган меҳнату мато-ноти, сабру каноати, орзу армонлари бор...

Болалигимдан сарышталини ёқтираман...

Талаба лайтимиз эл қатори ижара уйда яшар эдик. Ижарадор амакининг севмили ибора-ларидан бири «Ит ҳам ётган жойини думи билан супириб-сириди», бўларди. Биз, кишлодек ўғсан ёш йигитлар учун меҳнат килиш нафас олишдек гап — ўй эгасининг айтганидан-да зиёда қилиб ўзи-

хайтио бобурийлар курган «Тоҳмаҳал» гавдаланади. Ўзбекистонда деганда-чи? Менимча, юртимизнинг меҳнат-

Ватан обод — кўнгил обод

каш халқио Самарқанду Бухоро, Хиванинг унтуилмас миноралари, мъеморий ансамблари хорижилклар тасаввурини банд этса ахбас. Аммо биз фақат ўтмиш билангина кўкрак киришдан нарига ўтломайдиган халқ эмасмиз. Бизнинг кечаги тархимиз нақдар бой мазмунга тўлиб-тошган бўлмасин, буғнимиз ва келажагимиз кечаги

ОЗОДЛИКСИЗ ОБОДЛИК ЙЎҚ

нарсаларнинг ўрнини алмаштириш билан чинакам ободлик ўртасида жуда катта фарқ борлигини мана энди, ўзимиз улғайб, оку қорани таний бошлаганимизда чукурроқ англаб бораяпмиз. Рисоладагидек ободликнинг бўлмоги учун бутун бошли оңг тизимимиз, фикрлаш тарзимиз, бир сўз билан айтганда, дунёкарашимиз ўзгариши керак экан, аслида. Бугун мамлакатда 2013 йил — «Обод турмуш йили» деб ёзлон килинган экан, демак, юртимизда бунинг учун моддий асос етарли, деб ўйлайман. Чунки юкорида айтганимиздек, ҳақиқий ободлик моддий-маънавий тайёрларлиги мавжуд юзига жаддигина шуёба чиқиши мумкин. Бугун шаҳарларнинг кўчалиридан тортиб биноларигача, чойхоналаридан тортиб ресторанларигача, гузарларидан марказий хиёбонларигача...

Ҳамма-ҳаммаси замонавий асосда кайтадан курилмоқда, обод этилмоқда. Йигирма ва ҳатто ўн йил бурун ҳам буларни тасаввур этиш кийин эди.

Бугун истаган вилоядан пой-

тахт Тошкентдагидек шароитни,

худди шундак сервисни топи-

шингиз ва баҳраманд бўлишин-

гиз мумкин. Гапларим кўйгли-

гизда андакина шубҳа ўтботган

булса, ана, ўзингиз ҳам бир юрт

кезиб кўринг-а!

Болалигимдан сарышталини ёқтираман...

Барчамизга маълум, дунёда

ҳар бир китъя, ҳар бир мамла-

кат ва ҳар бир шаҳарнинг ўз

қиёфаси бор. Африка деганда

кўз ўнгимизга дархол у ерда

яйдиган одамлар, яна Саҳро-

ни кабир, саванналару улар

бағрида сон-саноқсиз пар-

рандао дарранда келади. Арк-

тика ё Антарктида деганда эса

асрий музлуклар билан коплан-

ган кенг майдонлар, Лотин Аме-

рикаси деганда халқининг

ўзига хизмат килишини ис-

тайман мен. Чунки юртдош-

шимиз олдида жуда кўп улуғ

ишлар келиб туриди. Биз

ана шу ишлар учун пойдевор

курајпмиз. Бугун турмушимиз-

ни янада обод айласас, эртага

ўғил-қизларимиз бундан-да

улуғвор ишлар билан машғул

буладилар, деб ништ киляп-

миз. Зоро, турмуш ободлиги

бу — келажаги буюк давлат

куриш ўйлуда пиллапоянинг

битта зинасидир. Эътибор бе-

ринг, юртимиз ҳар йили ана

ўша пиллапоянинг биттадан зи-

насини босиб ўтмоқда. Ўтган

йили «Мустахкам оила йили»

эди. Бу йил шу оила турмушин-

ни ободлиги йили, юрт ободли-

ги йили. Шу тарзда халқалар

давом этавради. Худди пил-

лапоз пояларига ўхшаб. Биз

эса ўйл юришда давом этамиз.

Зотан, ўзбеклар битта зинада

тұхтаб қоладиган миллат эмас,

у ҳамиши олдинга қадам бос-

ган ва бундан кейин ҳам илга-

рилаб боравради.

Болалигимдан сарышталини ёқтираман...

Хонадон ободлиги бу мамлакат ободлиги демакидир. Чунки хонадон ва юрт ободлиги ялакат тушунчидир. Бинорининг ободлиги иккинчисига боғлиқ, худди тақдирлари боғлиқ бўлгани каби. Шу манода, мамлакатдаги барча хонадонлар ободлиги юрт ободлиги асосидир.

Болалигимдан сарышталини ёқтираман...

Турмуш ўртогим билан бир ўғил, бир кизни тарбиялаб вояга етказаипмиз. Фарзандларимизнинг эл катори муносиб шароитларда ўқиб, таълим олишини, яна худди шундай имконлар бағрида яшашини истаймиз. Назаримда, булар ҳамма ота-онамнинг мӯқаддас орзу-истакларидан хисобланади. Лекин тўкин ҳаёту обод турмушин бўлаларимизга, уларнинг келажагига, келажакда яна-да улуроқ ишларни амалга ошириш

Бошланниши биринчи саҳифада...

— Шу боланинг полвонлигидан чўчуб йиғлаи-пман-да, дадаси! Бунинг келбатини кўриб уруш бўлаётган юртга олиб кетади деб кўркайман-да! Саврихон опанинг ўғли Ахмаджон ҳам шунақа полvon, келишган йигит эди. Сараларнинг сараси эди. Саккиз ойда темир тобутда олиб келишди-ку! Ҳатто онасига кўрсатишмай тупроққа кўшиди. «Боламнинг совуқ дийдорини бир марта кўрай», деб то-

кетган болам, шоқоллар билан олишгани кетган болам. Энди осмонга боламнинг бошидан бало ёғдирмагин, деб ёлвараман. Ерга боламни ютмагин деб тиланман. Яратним фарзанди дөғини кўрсатмаси ийлим...

Акаларим омон-эсон ўйга, юртга кайтиди. Кодир акам онам айтганидек «ўша томонлар»-да жонбозлик кўрсатди. Унинг айтишича, ҳар вақт ёв билан рӯбәрб ёлганинда онамнинг «Рўмол олиб кел, болам» деб айтган сўзлари кулоғи дийдорини бир марта кўрай», деб то-

ОНАГА АТАЛГАН СОВФА

бут атрофида чарх урди, аммо кўрсатишмади. Уни ичидаги менинг болам эмас, болам кайтиб келди, мана кўрасизлар, баҳорда келади», деб ўзини овутгани билан, йиғла-йиғла кўзларни кўрмай колди. Шундан кўркман, кўркиб кетаяпмади.

Уша куни онам акамни кузатгани бормади. Ёлгиз қолмасин деб мени онамнинг ёнида колдиришид. Акамнинг энгидан ечиг олган кўйлагини юзига босганча кун бўйин йиғла-йиғла ётди. Нодир акамдан хат келиб тинч жойлардаги хизмат килаётганидан хабар толған кунимиз ўйимизда байрам бўлди. Аммо орадан иккни ўтмайди, Тошкентда институтни битирнишни арафасида турган Абдулҳамид акам ҳам хизматга жўнади. Муҳаммадқодир акамга чаркув коғози келганини, иккни кун ичидаги хизматга жўнаб кетиши кераклигини онамга айтиш жуда кийин кечди. Уни кузатиши учун йиғла-йиғла яқинлар, кўни-кўшнилар билан кўчада хайрлашиб, кўзи билан онамни ахтар бошлади. Мен югурби ховлига кирдим. Акам тишлаб берган нонни бағрига босганча онам дарвоза олдида турарди. Тўлиб-тошиб турган бўлса, акамни кўриб додлаб юборади, деган андиша билан ёнига яқинлашдид. Онам йиғла-мадами. Акам билан кулиб хайрлашиди. Бағрига босган пайтида кулоғига секин «Ўғлим, амирларни кайтишинга мента битта рўмол обже», деди. Акам «Хўп, онахоним, хўп, албатта олиб келаман. Энг чиройлисидан обкеламан, бу тошчалар юрагимнинг ўстида сақланади», деб чўнгтагига солди. Бу сафар онамнинг эмас, отамнинг кўзида ёш кўрдим. Ҳамма кетгач, онам тўйиб-тўйиб йиғлаб олса керак деб ўйлаб, секин ховли юзига бўйландим. Йўқ, онам, ўз-иши билан андармон бўлиб юради. Орадан бир-иккиси кун ўтгача, деб ўзини ташадордан териб, чўнгтагидан тўрмалчасини олдида турди. Мен югурби ховлига кирдим. Ажодлар руҳи олдида, она-Ватанимизда чин маънода ўтларни хизмат кильмокда.

Мустакиллик байрами арафасида Фарғона вилоятида ижоди сафарда бўлди. Тарихи доктори, профессор Шоҳистаҳон Ўлжеви

ва иккимиз мутасаддилар ҳамроҳлигидан тогли

жойлардаги чегара худудларидан хизмат килаётганини юртда олди. Кудратини юртда олди. Даврада

Таниғли рассом, Камолиддин Беҳзод номидаги миллӣ рассомлик ва дизайн институти профессори Рустам Ҳудойберганов билан сұхбат қуриб ўтирибмиз. Таşқарыда қор ёғаётган бўлишига қарамай, рассом устахонасида гулолалар, мевали боғлар ифор тарататири. Юртимиз манзаралари, обод маҳаллалару шаҳар киёфалари тасвириланган суратларни томоша қила туриб, улардаги ранглар жилосидан завқ оласиз. Зеро, жаннатмакон Ватанимизни акс эттирувчи ҳар бир рангда ажаб бир маъно бор. Рассом билан сұхбатимиз ана шу мўъжизавий рангларнинг хусусияти, ҳаётимиздаги ўрни ҳақида бўлди.

— Катта ижод майдонига кириб келган ҳар бир рассом ранглар масаласига катта ётибор билан қарама-сири эмас. Жумладан, сиз ҳам ижодингизнинг илим дамлариданок ранглар уйғунлигига алоҳида ўрин беруб, соҳада катор тадқиқотлар олиб боргансиз. Йиллар ўтиб, тадқиқотлар учун ранглар олами бўйича бир неча ўкув қўйламалар яратдингиз. Шу борадаги изланишларинг ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Аслини олганда, кўпчилик одамлар ўзлари сезмаган ҳолда рангшунос бўлишиди. Мисол учун, ранги ёкмаган кийимни хеч ким қўйиси келмайди. Ранг танлашига қараб, кишининг дидини, характеристикини, касбни аниқлаш кийин эмас. Биз хоҳлаймизми-йўқми, ҳаётда ҳар доим ранглар ичидамиз. Яшаш жойимизнинг, уйимизнинг ранго-ранги ҳаётини, ям-яшил далага чиқиб ҳордик чиқариши, гулларни кузатишни хоҳлаймиз. Бу — табиият, колаверса, руҳий этикъ. Бахор ёмғиридан кейин осмонга тикилиб, курсанд бўламиз, унга қайта-қайта қардигимиз келади, кўзимиз тўймайди. Буларни хаммаси — табиатдаги ранглар уйғунлиги, уларнинг табииятни ҳолати бизни шодлантиради.

Ранглар ҳақида фикр юрита туриб, бир гап эсимига тушади. Қадимда, осмон рангини ота ранг, замон рангини она ранг деганлар. Албатта, бу кўйлама замиди катта ҳикмат бор. Буни халқимиз турмушни мисолида гапирадиган бўлслак, кўз олдимизда аввало бола түғилиши, бешик тўйи, никоҳ тўйи каби кувонин воқеалар гавдаланди. Негаки, буларнинг хаммаси яхшилик, курсанчлилик, жўшкни ҳаётда кўрсатувчи байрамларидир. Атрофдаги ранглар ҳам шуларга монанд бўлади. Айниқса, кизил, сарик, яшил, мовий ранглар жўш уриб ҷараклади. Чунки бу ранглар инсонга тасдириб, қодмай, балки жароҳатланшига ҳам олиб келиши мумкин.

Айтишларича, рангларнинг шифобахш хусусиятлари ҳам бор экан. Аммо бунга бъозан ётибор киламиз, бъозида йўқ. Ўй деворини бўяш учун ранг танлашда, парда учун катсирангларнинг шифобахш хусусиятлари акс эттирамиз. Яхшилик, курсанчлилик, жўшкни ҳаётда кўрсатувчи байрамларидир. Атрофдаги ранглар ҳам шуларга монанд бўлади. Айниқса, кизил, сарик, яшил, мовий ранглар жўш уриб ҷараклади. Чунки бу ранглар инсонга тасдириб, қодмай, балки жароҳатланшига ҳам олиб келиши мумкин.

Биз ҳаётда кузатган нарсалар рангни матода ёки қозғода акс эттирамизимизда уларни гўзал, таъирчан килиб яратишими мумкин. Биз бундай нарсалар (шакл)нинг рангини эмас, уларни кўзимизига қандай кўришини хисобга олган ҳолда тасвирилаймиз. Яхши, жисмларни хавоӣ, перспектива орқали кўринган ранглар ёдамида акс эттирамиз. Бизга кўринган ранглар жисмнинг ҳаёткадирангидан анча фарқ килиши мумкин. Жисмларнинг ранги унинг яқин ёки узодка туришига, ёргулук кучи ва теварак-атрофга ҳам boglik.

Бошланиши биринчи саҳифада.

Мазкур ўкув даргоҳини тугаш чоғиди битирувчilar орасида ташкил этилган кўргазманинг мутлоч голиби бўлган Нуридин Исаев Камолиддин Беҳзод номидаги Миллӣ рассомлик ва дизайн институтининг маҳобати рангтасвир бўлимига имтиҳонларисиз ўқишига қабул килинди. Бу ерда унга Владимир Бурмакин, Ориф Муинов, Чори Бекмиров каби танқи рассомлар устозлигидан таъсирларни саҳифада көрсатдилар. Ёш рассом талабалик давридан турли кўргазмаларда иштирок этди.

Билимини янада чуқурлаштиришини мақсад қилган рассом 2009 йил шу институтнинг магистратура бўлимига ўқишига кирди. Бу ерда танқи рассом, профессор Баходир Жалол кўлида таҳсил олди.

КАМОЛОТ ПИПЛАПОЯСИДА

учираётган болалар бўлса, яна бир томонида набира ва буни кашта тикиб ўтирилди. Композиция илик ранглардан шаклланган, унда аждодлар мероси ва келажак авлодга катта умид акс этилган.

Нуридин Исаев она шахри Самарқандни нозик оҳангларда "куйлади". Гўзлар табиат, мелькоричлик обидайдаги кошинлар, миллий каштачалигимиз нақшлари ва етти оламга машҳур Самарқанд нонлари унга иложа бўлиши. "Рассом учун ранг ниҳоятда мумкин, — дейди Н.Исаев. — Асар яратар экансиз, дастлаб умумий колоритнинг қандай

— Тасвирий санъат асарида ранглар уйғунлигига эришиш осон эмас. Бу жоқат рассомдан юксак бадий дидин талаб этади. Шу ўринда табиий бир савол туғилди: рассомнинг бадий дидини шакллантиришида қандай омиллар мумкин эга?

— Ҳақиқий рассомда дид йиллар давомидан мавзу, композиция, пластика, колорит танлаш жараёндан шаклланади. Буни катта иктидорга эга, санъатда янги йўл очишига муваффак бўлган рассомлар ижодида яққол кўриш мумкин. Базъзинан ёса бир марта кўришнинг билан умрбод хотирангиздан чиқмайди, қайта-қайта кўргингиз келаверади. Бунинг сабаби уларда мавзу, фориа ранглар уйғунлигига мукаммал даражада эришилган бўлади. Ўзбек рассомлари орасида ҳам рангни мукаммал хис килувчи ижодкорлар пайти ҳам бўлади. Дид рассомнинг ягона энг муҳим жиҳати бўлмасда, лекин рангтасвир устаси учун зарур хусусиятлардан биридир. Дид

гин, ундағи нозик драматик руҳ мавжудлиги менинг ўзига тортади.

Дунёда рассомлар кўп, асарлар ҳам кўп. Аммо ҳаммаси ҳам дидингизга мос келиб ёднингизда қолавермайди. Баъзиларини ёса бир марта кўришнинг билан умрбод хотирангиздан чиқмайди, қайта-қайта кўргингиз келаверади. Бунинг сабаби уларда мавзу, фориа ранглар уйғунлигига мукаммал даражада эришилган бўлади. Ўзбек рассомлари орасида ҳам рангни мукаммал хис килувчи ижодкорлар пайти ҳам бўлади. Альбатта, бу борада устоз Ўрол Тансибоевнинг ранг кўллаш таҳжиси алоҳида этиборга лойик. Рассомнинг

Хоразмда менинг кўпроқ меъморий бинопар ва боғларнинг ранги ҳаяжонга солади. Шу боис ижодимда ана шу унсурлар устунлик килади.

Асарларим мисолида гапирадиган бўлслам, "Тонг. Сувчилар гурунги" картина тузилиши уч одам қиёфасидан иборат бўлиб, ув авлод акс этирилган. Қиёфалар жойлашви уч бурчакни эслатиб, куч бирлиқда дегонеғон илгари сурдади. Асарда сувчиларнинг тонгда ернинг шўрини ювиш пайти манзараси бор. Эрта бахорини совук кўнларидан бирорек кека сувчи ўз билими ва сирларини ёшларга гапириб берётганда ҳолати тасвириланади. Бунда Хоразмга хос

нафақат буюннинг умумий равшанилиги, балки унинг ранги ҳам ўзгаради. Єруглик пасайганда буюннинг ранг ёрқинлиги (кучи) ҳам пасайди. Булутли кунда кўкатлар ранги кўшили кунга қараганда хира бўлади. Шимол мамлакатлари манзараларида жанубга нисбатан ранглар жилоси, ёрқинлиги ҳам хирадир.

— Сиз фикр юритаётган бу усуслар академик мактабни ўтаган рассомларга тегиши эканни санъат ихолосмандарига эслатиб ўтиш ўрнини бўларди. Чунки бошқа оқимларда ранг танлашда ўзгача тоғлилларга асосланниади.

— Албатта, мен реалистик мактаб вакили бўлганин учун ҳам ўзимнинг айрим таҳжибаларим билан ўртоқлаштибман. Бу йўлда ҳам усуллар кўп. Масалан, асли (натура)га қараб чизилётган нарсаларнинг умумий тусини ва ранг холатини анилаши максадида бавзуз рассомлар мольберт ёнига оқ ёки ранги мато бўлгасини осиб кўйишиди. У энг ёргу в тўйининг рангни натура билан таъсисла, тусинида

тасвириланади. Бунда Хоразмга хос ранглардан унумли фойдалангманнан.

Бошқаларни бильмадиму, мен учун рангларни кўллаш борасидан шаклланган мельёр, кўнмила албатта бор. Айтайлик, ўз асарларимда асар форяси, мазмунига қараб, бўзак уч-турт ранг, бозиҳа ҳолларда ўнлаб ранг тусларидан фойдаланман. Масалан, киш манзараларидан ишлашда эса ўнга яқин рангдан фойдаланишга ҳаракат қиласам.

— Аммо сизда архитектура, меъморий бинолар, бидайлар акс этган ишлар ҳам талайгина. Уларни ишлашда ранг ечимлари бошқачак экани сезилиб туради.

— Тўғри, архитектура манзараларни ишлашда икчи-уч рангдан фойдалангманнан. Аммо шу рангларни хосил килишади, уларни бир-бира ишларни тасвиришни бўландаштиришда соатлаб ранг арашмасини излашга тўғри келган. Ана шундай кейин асарни ишлашга киришганман. Ранглар догини матога ёнма-ён кўйиш орқали сирларни ранг сизигини оғизни бўлшиганинга ҳаракат қиласам.

— Мен бир рассом учун керакли бўлдиган айрим таҳжибаларни кўллашади, қарорини кўллашади, рангизланаиди. Хроматик ранг даражасининг ўзига хос тасвиришни услубини этироф этган бўлардим. Унинг асарларидан майлиник, рангларнинг лирик оҳангдордиги, томошабинча завъянишади.

— Манзарачи рассом бўлганин сабаби менга баланди, куори, тоғлар этагидаги адиirlар, боғлар, қишлоқларни чизиб кўрпайди. Аммо шу рангларни хосил килишади, уларни бир-бира ишларни тасвиришни бўландаштиришда соатлаб ранг арашмасини излашга тўғри келган.

— Мен бир рассом учун керакли бўлдиган айрим таҳжибаларни кўллашади, қарорини кўллашади, рангизланаиди. Хроматик ранг даражасининг ўзига хос тасвиришни бўландаштиришда соатлаб ранг тусларидан фойдаланман. Ранглар догини матога кўйишади, қарорини кўллашади, рангизланаиди. Ҳозирнинг рангларни кўллашади, қарорини кўллашади, рангизланаиди. Ҳозирнинг рангларни кўллашади, қарорини кўллашади, рангизланаиди.

— Бу тушунчалар нафақат рассомни санъатни олди, аммо шу рангларни хосил килишади. Айни пайтида ундағи сифат ўзгаришларини, қанчалик ҳаракат кўмилайлик, бадииятга тўла кўчириш амри маҳол. Демак, уни англешади ҳам ўзига хос усуллар бор, тўғрими?

— Табиатнинг бадий ижоди чексиз. У ҳам қандай рассомга илҳом бераб, тасаввурини бойитади, ранг-барабонгликка янгиликка руҳлантиради. Санъаткор эса табиатга тақлид килингана қолмайди, балки уни шоирони акоҳ этириди, ундан савланади. Бунинг учун рассом олдида чексиз изланниш, янги услубларни келиши керак.

— Езувчи Абдулла Каҳҳор асар завъянишади, билан ўзилмиғи керак, деб айтган эди. Шу маънода тасвирий санъат асари ҳам томошабинча завъянишади, албатта, кутилди. Санъат ранг тасвиришни изланниш, янги услубларни келиши керак.

— Бу тушунчалар нафақат рассомни санъатни олди, аммо шу рангларни хосил килишади. Айни пайтида ундағи сифат ўзгаришларини, қанчалик ҳаракат кўмилайлик, бадииятга тўла кўчириш амри маҳол. Демак, уни англешади ҳам ўзига хос усуллар бор, тўғрими?

— Табиатнинг бадий ижоди чексиз. У ҳам қандай рассомга илҳом бераб, тасаввурини бойитади, ранг-барабонгликка янгиликка руҳлантиради. Санъаткор эса табиатга тақлид килингана қолмайди, балки уни шоирони акоҳ этириди, ундан савланади. Бунинг учун рассом олдида чексиз изланниш, янги услубларни келиши керак.

— Езувчи Абдулла Каҳҳор асар завъянишади, билан ўзилмиғи керак, деб айтган эди. Шу маънода тасвирий санъат асари ҳам томошабинча завъянишади, албатта, кутилди. Санъат ранг тасвиришни изланниш, янги услубларни келиши керак.

— Бу тушунчалар нафақат рассомни санъатни олди, аммо шу рангларни хосил килишади. Айни пайтида ундағи сифат ўзгаришларини, қанчалик ҳаракат кўмилайлик, бадииятга тўла кўчириш амри маҳол. Демак, уни англешади ҳам ўзига хос усуллар бор, тўғрими?

— Бу тушунчалар нафақат рассомни санъатни олди, аммо шу рангларни хосил килишади. Айни пайтида ундағи сифат ўзгаришларини, қанчалик ҳаракат кўмилайлик, бадииятга тўла кўчириш амри маҳол. Демак, уни англешади ҳам ўзига хос усуллар бор, тўғрими?

— Бу тушунчалар нафақат рассомни санъатни олди, аммо шу рангларни хосил килишади. Айни пайтида ундағи сифат ўзгаришларини, қанчалик ҳаракат кўмилайлик, бадииятга тўла кўчириш амри маҳол. Демак, уни англешади ҳам ўзига хос усуллар бор, тўғрими?

— Бу тушунчалар нафақат рассомни санъатни олди, аммо шу рангларни хосил килишади. Айни пайтида ундағи сифат ўзгаришларини,

Донолар, ақл-фаросатинг бўлмаса, эшак бозорига даллал ҳам бўлмайсан, деб бежиз айтишмаган экан.

— Сабзи бизнинг Кўконда бир ярим минг, Тошкентда беш юз сўм экан! Сурхондарёдан келади-да!

Чўйтак куруқ, «На кидим мен, жамо-лингдан жудо қилдинг...» деб юргандим, бу гапни эшигат, хоймайди ўтиромай қолдим: кўз олдимдан пачка-пачка минг-таклар ўта бошлади.

— Ҳар килосидан беш юз сўмдан колганда ҳам бир тоннасадан беш юз минг сўм фойда! Агар «КамАЗ»нгина йигирма тонна босиб келсак, камиди ўн миллион чўнчтаки! — дедим хайдовни оғайним тақлар ўта бошлади.

— А? — чамамда Баҳодирнинг кўз олдидан юзтак долларлар ўти-ёв! Дарор ўзича хисоблай кетди. — Бугун жўна-сак, эртага азонда «оптим»да бўламиш. Кечгача сабзи олишга улгурсак, индинга кайтиб келишимни ҳам мумкин.

Димоғда «Боф аро»ни хиргойи килганча, йўлга чиқдик. Айтганларидай, Тошкентда сабзи арzon экан. Зўрини беш юздан одлик. Йигирма тонна сабзини ма-

хирмони пайдо бўлди. Тепасида мен билан Баҳодир.

— Ҳамма нарсага етган ақлингиз, шунга келганда оқсабди-да! — деб қолди бир пайт Баҳодир.

Хайронкараш қилгандим, оғайним гапига изоҳ берди:

— Битта сўмка олиш эсга келмабди-ю?

Шунча пулни қаерга кўймиз, чўнтакларга сифмаса?

— Биринчи починдан ўзим бориб сўмка олиб келаман! — деб уни ишонтиридим.

Қўшиғимиз «Кеп қолинг!»га айланган.

— Сабзи каниндан, ўзим? — дастлабки харидорнинг овози эшилтиди. Карасам, кот кўтарган отахон.

— Бир ярим мингдан!

— Тўрт килосими?

— Нималар деяпсиз, ота, бир килоси!

Ота менга жинни эмасмикан, деб анг-

— «Сен... Сен... Сен!» — кўшикнинг давоми Баҳодирнинг тилига келмади.

— «Аввалгиларга ўхшамас», — сўзимни кўшик билан бошлаб, — бир хафта бурун кириб сўраганимда бир ярим минг эди-да! — дэя ўзимни оқлаган бўлдим.

— Уч юз сўмдан сотсак, нақд тўрт миллион зарар кўрарканмиз. Машинага кетган соляркани бунга кўшганим йўк.

Ярим нархига бўлсаям сотамиз-да, нималар киладик.

Ошина-оғайнинлар бор бўлсин: елиб югуришларимиз, илтихоларимизни иногатта олишиб, бирни беш кило, иккичи-си ўн, учинчиси тўрт кило қилиб олиб

орадан бир хафта ўтса ҳам «Тиёншон тоги»нинг чўғи пасаймади: сабзиям жа яхши нарса бўларкан, хафта ўтмай устидан буг, тагидан сув чиқа бошлади!

— «Энди нима қиласми?» — кўшигини бошлади Баҳодир.

— Этасиз нарсани одамлар бир кунда таламон қилиб юборади, — дедим. — «Юр, мухаббат, кетдик бу жойдан!»

Икки кун ўтиб Баҳодир хонамга хиргойи қилганди, кириб келди: «Қайда бўлсан ҳам сени, бир кун излаб топарман, ўшал кун келур...»

— «На ўлди нигонор!»

— «Дўст бўлсанг ёнимда тур», — деб Баҳодир бир варак қоғоз узатди.

«Қўлпариға ишончнай» қайта-қайта ўқидим: «Бугунок сабзиларнинг олиб чиқиб кетмасаларин, бозорин ифос килгандаринг, жойни беҳуда банд этганларинг учун ёнгам ишончнай тўким тўким тўким!»

«Ийгладим, ийгладим...»

— Шунча сабзини ахлатга ташлаб юбориш — увол. Ошхоналарга берайдесанг, бунчани ким олади? «Энди нима қиласми?»

Сабзиларни зовур ёқасига тўкиб, «Тўйлар муборак»ни айтиб, ортга кайтидик.

Уч кун ўтиб, суддан қоғоз келди: «Атроф-муҳитни ифос килганинг, аҳоли соглиғи учун заҳарли моддалар тарқатганинг учун, туман экология бўлими берган аризага кўра, суд олдида жавоб беринингни сўраймиз!»

«Мана сенга олам-олам гул, этагингта сикканича ол!»

Икки оғани суддан чиққач, сабзи хирмони тепасида пайдо бўлдик. Кран олиб келиб, зовур ёнидан катта чукур қаздирдик. Сабзиларни ўрга сурдириб, устидан тупрок, тортиридик.

— «Одам бўлиб келдик, одам бўлайлик!»

Шу билан кутуби кетсак ҳам катта гап, — деяпти Баҳодир.

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Етказилган зарар коплангандан кейин оласизлар, деб «КамАЗ»ни суднинг ховлисига «тортиб» кўйишган, шунгами, Баҳодир сўзларимига парво қилмайройк туриди.

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»

Бироқ, ёнг сунгти маълумотларга қаранди, ўра атрофидаги йигирмата тут, терак, ўрип дарахти куриш арафасида эмиш. Бу ҳақда ахолидан шикоят келса, колганини ўшанда ҳикоя қилиб берармиз.

— Тошкентда помидор минг, үчкўптирида икки минг сўм дейишипти... «Ўзим ҳар жойдаман, кўнглим сендердир!»